

miljøpartiet
de grønne

nittedal

HVA VI VIL!

Lokalprogram for Nittedal kommune
2019-2023

1. Grunnlag for programmet

For Miljøpartiet de grønne Nittedal (heretter MDG) er hensynet til miljø, natur og fremtidige generasjoner ikke en enkeltsak, men ligger under og styrer våre standpunkter. MDGs politikk bygger på å vise solidaritet med fremtidige generasjoner, med dyr og med natur. Natur og alt liv har verdi i seg selv. Forvaltning og fordeling må ta utgangspunkt i at ressursene er begrensede. Langsiktighet og et generasjonsperspektiv må styre politiske avgjørelser. MDG setter livskvalitet fremfor materialisme og den type vekst som fører med seg ødeleggelse av livsgrunnlaget.

Solidaritet og rettferdig fordeling

Det norske velferdssystemet med sosial-, helse- og pensjonssystemer og med den likeverdige og frie norske allmennskolen, er i tråd med MDGs ønske om et samfunn som bygger på solidaritet og en sosialt rettferdig ressursfordeling.

Bærekraftige politiske avgjørelser

I lokalpolitikken er det grunnleggende at politiske avgjørelser er både økologisk, etisk og økonomisk bærekraftige, på både kort og lang sikt. FNs klimapanelers anbefalinger må følges opp.

Summen av kommunens avgjørelser er viktig for hvordan Nittedal vil utvikle seg fremover og for å skape et bærekraftig lokalsamfunn. Avgjørelser i Nittedal må ikke tas uten et helhetlig perspektiv som strekker seg utenfor kommunens grenser. Kommunens arealplanlegging har for eksempel mye å si for klimagassutslipp, landets og den lokale matsikkerhet, hvordan bygninger og andre goder vil stå seg i et endret og hardere klima og hvordan natur, dyreliv og livskvalitet for mennesker vil bli. God planlegging og riktige avgjørelser i dag er sentrale for å motvirke utfordringer som kommende generasjoner må håndtere. Gleden av å kunne leve i pakt med naturens premisser og dens evne til reproduksjon, bør gjennomsyre alle våre handlinger. Dette er avgjørende for et godt liv og vår eksistens.

2. Et grønt Nittedal: Landbruk

Jordbruk

At vi alle kan spise oss mette er noe vi tar som en selvfølge. Dessverre kan dette i fremtiden bli en mangelvare slik vi i dag forvalter jorda vår. Ønsket om å minimalisere omdisponering av matjord har kommet inn i lovverket, men i praksis må matjord og mulig fremtidig matjord vike for antatt viktig infrastruktur og byggeprosjekter. I realiteten trenger vi å øke arealer til matproduksjon. Vår lokale selvforsyningsgrad har minsket vesentlig over flere tiår og har ennå ikke stoppet opp. Derfor sier MDG at matjord må bevares og holdes i hevd av hensyn til fremtidig matsikkerhet. Vi må også planlegge slik at det er mulig å utvide områder til matproduksjon.

Dyrking av mat uten tilsetning av kjemikalier som kunstgjødsel og giftige sprøytemidler er en viktig del av MDG sin landbrukspolitikk. Vi vet at pollinerende insekter minsker drastisk blant annet på grunn av sprøytemidler. Videre føres disse stoffene ut i vassdrag og skaper

utfordringer for livet i vann. I siste instans rammer dette også mennesker. Vi vil derfor at kommunen, når det er mulig, bidra med å oppmuntre til økologisk drift.

- ✓ *Landbruket i Nittedal er viktig og skal videreutvikles i en bærekraftig retning.*
- ✓ *Nittedal MDG går i mot utbygging mellom rådhusområdet/Mosenteret og Niteelva.*
- ✓ *Kommunene i Akershus må ikke bli forsteder, sovebyer og gjennomfartsårer for storbyen Oslo, på bekostning av matjord som ødelegges og bygges ned.*
- ✓ *Nittedal MDG vil at lokalprodusert mat skal gis første prioritet i kommunens kantiner og serviceinstitusjoner.*
- ✓ *Nittedal kommune skal prioritere og etterspørre økologisk produserte varer ved innkjøp fra de lokale bøndene.*
- ✓ *Det må legges til rette for å arrangere Bondens marked i samarbeid med lokale bønder minst 2 ganger i året i Nittedal.*

Skogbruk

Store deler av Nittedal er skogområder. Dette er viktig for klimaregnskapet, da skogen ved riktig forvaltning tar opp og binder blant annet store mengder CO₂. Moderne og effektiv skogforvaltning tar som oftest ikke hensyn til sammenhengen mellom naturmangfold og binding av klimagasser. Kortsiktig gevinst, hvor alle innsatsfaktorer ikke er med i regnskapet, kommer lett i første rekke. Faktorer som høy kvalitet på tømmeret, ulempen ved hurtigvoksende planteskog, skogbunnens evne til binding av klimagasser, hvordan variert skog skaper en sunn skog og hensynet til det biologiske mangfoldet og naturopplevelser, er typiske eksempler som tilsidesettes i dagens driftsmetoder; det legges ikke inn som en verdi. Høy kvalitet på tømmeret er en avgjørende faktor for bygninger av tre som skal "stå seg" over tid. Planteskog er en av hovedårsakene til tap av det genetiske mangfoldet i skogen og er med på å svekke skogens motstandsevne mot skadegjørere.

Gammelskog med variert innslag av vegetasjon og alder er en viktig faktor for et rikt dyreliv som i seg selv har en stor verdi og er viktig for artsmangfoldet.

- ✓ *Kommunen må gå foran som eksempel og forvalte sine skogeiendommer ut i fra naturens premisser og hvor kravet til høy kvalitet på tømmeret vektlegges.*
- ✓ *Kommunen må legge klare premisser ved godkjenning av hugstmeldinger, slik at hensynet til biologisk mangfold og dyreliv i langt større grad blir vektlagt.*
- ✓ *Vi vil at Nittedal kommune skal prioritere plukkhogst i stedet for flatehogst hvor skogen forynger seg naturlig.*

3. Naturmangfold og naturvern

Arealplanlegging må ta hensyn til klimaendringene og bidra til å sikre naturmangfold. Den må derfor bygge på føre-var prinsippet. Leveområdene for dyr må ivaretas og ikke stykkes opp.

Forekomsten av svartelistede arter, som utrydder den naturlige, varierte floraen der de brer seg, må i større grad bekjempes. På offentlig grunn er det kommunale myndigheter som har et ansvar for dette. I tillegg bør private grunneiere og frivillige engasjeres til samme formål.

Marka, Nitelva, dyrelivet og dyrevelferd

Nittedal må bevare sitt landlige og grønne preg og utvikles videre i grønn retning. Tilgangen til natur, friluftsliv, skiløyper og det åpne landskapet i dalbunnen gir livskvalitet og glede. Mange har valgt å bo i Nittedal på grunn av kvaliteter som dette.

Markagrensa må fastholdes. Nitelva og dyre- og plantelivet i og nær elven og dens tilførselselver og -bekker må beskyttes. Kommunen må ta stilling til hvordan man vil håndtere det helhetlige ansvaret for elveløpet, i stedet for å ta enkeltbeslutninger som forringer elvelandskapet stykkevis. En forvaltningsplan for dette må vedtas og hensyntas i all planlegging av naturinngrep.

Nittedal MDG vil verne det naturlige dyrelivet av alle slag og da blant annet ha levedyktige bestander av rovdyrartene, inkludert ulv og gaupe i Akershus. Veier/turveier og andre byggetiltak må ikke ødelegge dyrenes naturlige leveområder og ferdselsveier, men tilpasses disse. Insektene er i sterkt bekymringsfull tilbakegang i hele verden, vår kommune må også gjøre en innsats for å stoppe denne utviklingen.

I Nittedal, som de fleste andre steder, forekommer det at dyr, som er avhengig av menneskers omsorg, vanskjøttes eller er hjemløse. Kommunen bør i den grad det finnes hjemmel for det, styrke mulighetene for å fange opp forhold hvor dyr vanskjøttes, i landbruket eller på andre områder. Hjelparbeidet rettet mot hjemløse dyr og omplassering er både arbeids- og kostnadskrevende, men frivillige organisasjoner gjør en stor innsats.

- ✓ *Arealplanlegging må bygge på føre-varprinsippet.*
- ✓ *Nittedal MDG går imot boligutbygging på jordene mellom rådhusområdet/Mosenteret og Nitelva.*
- ✓ *Nittedal MDG ønsker av hensyn til dyrelivet og naturmiljøet ikke gangvei langs Nitelva. Et slikt tiltak vil redusere biologisk mangfold og utrydde naturlig liv langs elva.*
- ✓ *Nittedal MDG ønsker å bevare marka, også i nærområdet til Nittedal, og støtter ikke kommunale planer om veibygging i marka eller lyssetting langs etablerte turveier. Nye turveier ut fra bebyggelsen er uønskede tiltak som skyver natur- og*

dyrelivet lenger bort fra der vi selv lever.

- ✓ *Nittedal MDG vil at Nittedal kommune skal legge til rette for og ha som mål at minst 10 % av produktiv skog vernes. Dette i nært samarbeid med skogeiere.*
- ✓ *Kommunen må iverksette tiltak for å motvirke tapet av insekter i naturen, både pollinerende og andre som utgjør grunnlag for livet på landjorden.*
- ✓ *De frivillige organisasjonene som gjør en viktig innsats for å hjelpe hjemløse hunder og katter, må på lik linje med andre frivillige organisasjoner kunne søke tilskudd fra kommunen, også til drift.*

4. Infrastruktur, klimagassutslipp og forurensning

Kommunen må arbeide for å bli klimanøytral, blant annet gjennom sin arealplanlegging og sine samferdselsløsninger, ved energiøkonomisering, bruk av lavutslippsteknologi for transport og ved å bygge og rehabilitere mest mulig energieffektive hus. Ved kommunens anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsvirksomhet må de samlede utslippene forbundet med produksjon og transport telle med. Byggevarer som produseres regionalt eller innenlands bør ha fortrinn framfor varer som kommer langveis fra. Dette er en viktig faktor i et klimaregnskap.

Nittedal kommune må, av hensyn til klimagassutslipp, i langt større grad rehabilitere og vedlikeholde egne bygninger enn å bygge nytt

Nittedal kommune må i forhold til egne bygg- og rehabiliteringsprosjekter føre en streng kontroll med hvor og hvordan byggevarer produseres og kvaliteten i forhold til levetid på produktet og det totale klimaregnskapet.

Plastavfall, plantegifter og veisalt

Kommunen er lokal forurensningsmyndighet og bør bruke denne myndigheten for å hindre annen lokal forurensning der det er mulig, i både privat og kommunal regi. Dette gjelder arbeid for å hindre avgang av plastgranulater fra kunstgressbaner så vel som å hindre annen bruk av plast i utendørs installasjoner som kan avgi forurensning til naturen.

Kommunen selv har et stort potensiale for å avskaffe all unødig bruk av engangspplast i egen drift.

Nittedal MDG vil begrense, og helst unngå all bruk av plantegifter, både i landbruket, ved skjøtsel av offentlig eiendom og langs offentlige veier. Bruk av miljøskadelig veisalt bør erstattes med alternativer som sand, bedre brøyting og (midlertidig) lavere fartsgrenser.

Lokal infrastruktur, energi, vann og avløp og avfallsbehandling.

MDG ønsker offentlig eierskap og politisk kontroll med infrastruktur, energi og drikkevann. Dessverre er klimaendringene allerede en realitet, slik at tilpasning til tøffere, lokale værhendelser nå gir store og kostnadskrevenende behov for vedlikehold f. eks. av vann- og avløpsnett. Dette må nå sikres nødvendig oppgradering og vedlikeholdes forsvarlig og

planmessig. Avfallsbehandling er en kommunal/interkommunal oppgave. Den viktigste målsettingen må være en høy gjenvinningsgrad.

- ✓ *Kommunen må innen 2020 utarbeide en forpliktende plan for å bli klimanøytral, planen må også gjøres gjeldende for pågående byggeprosjekter.*
- ✓ *Kommunen må pålegges å planlegge, og følge opp en prosess for å kvitte seg med egen unødig bruk av engangspplast, så vel i administrasjonen som på tjenestestedene.*
- ✓ *I kontakt med statlige og fylkeskommunale veimyndigheter bør kommunen formidle krav om minimalisert bruk av miljøgifter og veisalt i vedlikeholdet.*

5. Bærekraftig boligutbygging

Bygging av nye boliger bør som utgangspunkt konsentreres til områder som allerede er regulert til dette formålet (fortetting) og med nærhet til lokale arbeidsplasser. Høyhus må tilpasses stedets egenart og topografi. Det må være god nok skole- og barnehagekapasitet i nærområdet.

Arealplanlegging må ses i sammenheng med utviklingen i nabokommunene. Når vi beslutter hvor det skal bygges i vårt fylke må vi ta hensyn til hvor det er et effektivt og dekkende kollektivtransporttilbud. Dersom videre større feltutbygginger i midtre og nordre del av Nittedal kommune skal tillates, må kommunen kreve å ha på plass et moderne og raskt kollektivtilbud til Oslo og til Nedre Romerike. Slik kan det legges til rette for at kollektivtilbudet i høy grad blir brukt til arbeidsreiser i Akershus fremfor privatbil. MDG ønsker ingen boligbygging der det daglige transportbehovet hovedsakelig må dekkes ved bruk av bil.

I den utstrekning det bygges nytt må det tas sikte på å få et variert boligtilbud i kommunen, med boliger i ulike prisklasser, størrelser og av ulik art. Boligbygging i Nittedal bør gjennomføres ressurseffektivt når det gjelder valg av materialer, løsninger og arealbruk. Nye boliger må være energieffektive. Boligbehovene til dem som er i etableringsfasen og har begrensede økonomiske muligheter må det tas særlig hensyn til.

All arealplanlegging må ta hensyn til at barn, unge og andre skal ha gode lekeområder og møteplasser i nærmiljøet.

- ✓ *Dersom videre, større feltutbygginger i midtre og nordre del av kommunen skal tillates, må kommunen kreve å ha på plass et effektivt kollektivtilbud til Oslo og nedre Romerike.*
- ✓ *Kruttverket er det største, nyere utbyggingsfeltet i Nittedal. I Kruttverket er det bygget ut boliger uten at planlagt ballplass er realisert. Kommunen må ta ansvar for å rette opp dette.*

6. Samferdsel

Utviklingen i Nittedal må ses i sammenheng med Akershus og Oslo, hvor mange av oss arbeider, går på skole, får sykehusbehandling og andre offentlige tjenester. I fremtidens samfunn må folk få kortest mulige avstander mellom boliger, arbeidsplasser og barnehager, med nærbutikker i nabolaget og levende lokalsamfunn. Oslo og Akershus trenger også gode kollektivtilbud, langt bedre enn i dag, for å få tid til annet enn køståing og for å begrense energibruk/ utslipp ved transport.

All økning i persontransport i Akershus må skje ved kollektivtrafikk, sykkel og gange. For å redusere dagens biltrafikk må det satses på effektive, moderne og raske kollektivløsninger, først og fremst baneløsninger. Det er store behov for satsinger på transportinfrastruktur, men slik at det blir mer kollektivtransport og mindre biltransport.

Den store boligutbyggingen som har skjedd og er videre planlagt i Hakadal, med et særs ineffektivt opplegg for kollektivtransport, bidrar til for mye biltrafikk fra Nittedal til Oslo og Romerike. Langs Gamleveien (i øst) har et betydelig antall innbyggere dårlig kollektivdekning, f.eks. til Hakadal stasjon. Dette øker bilbruken.

Buss/ togtransport må sikres god fremkommelighet, hyppige avganger og ha priser som gjør at kollektivtransport blir valgt. Nittedal kommune må arbeide for at bussdriften fra Nittedal til Oslo, Lillestrøm og Lørenskog og internt i Nittedal må effektiviseres for å gå raskere fremover. Betalingssystemet må bli slik at lange stopp på holdeplassene unngås.

Miljøpartiet De Grønne vil prioritere et sammenhengende nett av separate sykkelveier som gjør det mulig å sykle mellom Oslo sentrum og tettsteder i Akershus på en enkel måte. Arealplanlegging må gjøres slik at behovet for bil minskes. Det bør også være sykkelparkering ved alle togstasjoner og knutepunkt for kollektivtransport.

Oslopakke 3 innebærer å bruke mange milliarder kroner på å tilrettelegge for biltrafikk frem til år 2027. MDG vil omdisponere ressursene fra veiprojektene til en helhetlig samferdselspolitikk for Oslo-området, inkludert innfartsårene til og fra Akershus.

- ✓ *Nittedal kommune må kreve overfor relevante beslutningstakere at tettbygde strøk i Nittedal må få et effektivt kollektivtransporttilbud til Oslo og andre kommuner i Nedre Romerike.*
- ✓ *Den nye direkteruten Nittedal – Lørenskog har endestopp ved Rotnes i Nittedal, ved RV 4. Kommunen må arbeide for å få endestoppet lagt til Hakadal eller lagt opp til Nittedal stasjon.*
- ✓ *Hakadal må få hyppigere og bedre koordinert busstransport som forbinder dagens to endeholdeplasser på Kongskog og Hellerudhaugen samt øke hyppigheten også utenom rushtidene.*
- ✓ *Ved veibygging og veirehabilitering i Nittedal må det gis plass for gående og syklende.*

- ✓ *Nittedal MDG ønsker en under-/ overgang mellom Tumyrveien og Vestliveien ved Nittedal stasjon, som vil forkorte gangveien mellom områdene med ca 2 km.*
- ✓ *Dersom planlagt skole på Elvetangen skal oppnå at flere elever går til skolen, må aktuelle skoleveier sikres med gang- og sykkelvei (f.eks. Sagstuvn. fra Hakadal stasjon til R.4).*
- ✓ *Det må etableres sikker overgang over RV4 foran rådhuset.*
- ✓ *Nittedal MDG vil jobbe for innfartsparkeringer i umiddelbar nærhet til kollektivtrafikk som et av flere tiltak for reduksjon av bilbruk.*
- ✓ *Innfartsparkering bør være i parkeringshus, for å unngå å bruke store arealer. Ved rådhuset må parkeringshus anlegges for å verne matjord.*
- ✓ *Nittedal kommune skal legge til rette for bruk av utslippsfrie kjøretøy, blant annet ved å kreve (som reguleringsmyndighet) at det blir bygget lade- og fyllestasjoner ved knutepunkter, kjøpesentre osv. inkludert ved egen bygningsmasse. Det samme gjelder for sikker oppbevaring og lading av elektriske sykler. Det er rett og rimelig at forbrukeren selv betaler for oppbevaring og det faktiske forbruket.*
- ✓ *Nittedal MDG ønsker ikke flytting, omlegging eller utvidelse av riksvei 4, men at veitrafikken reduseres gjennom fortrinnsvis å bygge ut effektive, skinnegående samferdselsløsninger til både Oslo og Nedre Romerike. En begrenset veiutvidelse må bare finne sted om det gjelder kollektivfelt og om det vil gi reelt raskere fremkommelighet for kollektivtrafikken når hele transportstrekningen Nittedal-Oslo ses under ett.*

7. Økonomi, næringsliv, skatt og arbeidsplasser

God og forsvarlig forvaltning av kommunens økonomi er en forutsetning for at kommunen skal ha størst mulig handlefrihet. Økonomikontroll og økonomisk handlefrihet trengs for å kunne vareta både kommunale tjenester og hensynet til miljø, natur og klima på en forsvarlig og bærekraftig måte.

Kommunen har en for sterk utbyggingsvekst, som må begrenses. Veksten krever investeringer til infrastruktur, skoletilbygg m.m. Byggeveksten som kommunestyret har lagt opp til, tapper kommunens frie midler og gir oppbygging av gjeld. Vi ser nå at dette går ut over de kommunale tjenestene, noe som vil kunne gjøre det vanskelig å møte fremtidens velferdsbehov.

Byggeveksten må tilpasses kommunens økonomiske forutsetninger og kvalitetsnivå på helse, omsorg og skole. Verktøyet for å styre dette er reguleringsplaner med absolutte vilkår om ferdig infrastruktur (veier/ kollektivtilbud, skolekapasitet, barnehagekapasitet, vann-, kloakk og renovasjon) før utbygging. Eventuell kommunal finansiering av infrastrukturen som videre utbygging krever, må bare tas etter hvert som dette kan skje uten å gi kutt i drift av velferdstjenestene.

Lokalt næringsliv og lokale arbeidsplasser

Nittedal MDG ønsker en næringslivsvennlig politikk for å bevare og legge til rette for lokalt næringsliv og lokale arbeidsplasser, vi har overskudd av boliger i forhold til arbeidsplasser. Lokale arbeidsplasser er ønsket for å begrense transport i Oslo- og Akershusregionen. Næringspolitikken må være miljømessig bærekraftig og ikke gå på bekostning av naturmangfoldet og Nittedal som en landbrukskommune med et sterkt jordvern.

Kommunen må søke å få til miljøforsvarlig og rasjonell drift og lavest mulige driftskostnader i egen virksomhet, for eksempel ved å ta hensyn til dette ved lokalisering av kommunens drift og i forbindelse med bygging og rehabilitering.

Betjeningen av kommunens betalings- og gjeldsforpliktelser trenger også annen finansiering enn gjennom kutt i velferdstjenester og låneopptak som skyver forpliktelsene frem i tid.

Kommunen må bidra til at det er lærlinge plasser i Nittedal. Virksomheter som vinner anbud over en viss størrelse for kommunen må ha lærlingeordning.

- ✓ *Nittedal MDG stiller seg positiv til å bruke plan- og bygningsloven slik at småbedrifter kan få tillatelse til å etablere seg i boligområder, til at boligeiendommer eller deler av bolighus omdisponeres til næringsformål og liknende. Dette forutsetter at ikke avgjørende nærmiljøhensyn taler imot dette, for eksempel støy, sikkerhet og utslipp.*
- ✓ *Nittedal MDG er positiv til å omdisponere Glitreteknikken til næringsformål eller andre formål som kan gi varige arbeidsplasser. Nittedal MDG ønsker ikke omdisponering av området til boligutbygging, fordi kollektivtilbudet i området ikke konkurrerer med bilbruk.*
- ✓ *Kommunens sterke byggevekst, basert på låneopptak, fører til at det er nødvendig med eiendomsskatt for å opprettholde de kommunale tjenestene på et tilfredsstillende nivå. Denne byggeveksten er Nittedal MDG ikke enig i, og den er heller ikke bærekraftig over tid.*

8. Grunnleggende velferdstjenester

Nittedal MDG mener at barnevern, helse og omsorg er grunnleggende kommunale tjenester som må gis nødvendig prioritet ved de avgjørelser kommunen tar. Dette er de største og mest kostnadskrevene kommunale ansvarsområdene. Utviklingen der er derfor avhengig av kommunens økonomi og kommunens økonomistyring.

Helse- og omsorg må tilføres tilstrekkelige ressurser for mottak av pasienter fra A-hus. Det må være egne tilbud til pasienter med sykdommer relatert til rus og psykiatri, spesielt med vekt på tilbud til barn og unge.

Nittedal MDG slutter opp om gjeldende politikk i Nittedal som satser på å gi innbyggerne

hjelp og bistand som gjør det mulig å bo lengst mulig i eget hjem ved alderdom og sykdom. Samtidig er det viktig at det finnes forsterkede tilbud til de som ikke kan hjelpes i eget hjem på forsvarlig måte og at kapasiteten dekker behovet. Sykehjemmene i Nittedal må ha sunn og god mat fra eget, kommunalt drevet kjøkken, som sikrer kvalitet og mulighet for involvering av beboerne.

Barneverntjenesten må følges opp for å sikre at det er rammebetingelser som gir dem mulighet til å gi barn og barnefamilier, også de med store behov, kompetente hjelpetiltak. Dette vil forebygge behovet for å flytte barn ut av hjemmet både akutt og permanent. For å kunne redusere eksterne kjøp av hjelpetiltak fra private tilbydere, må tjenesten ivaretas med nok medarbeidere med særskilt kompetanse på gode endringsprosesser i familier. Tjenesten som helhet må ha tilgang på ressurser for kontinuerlig faglig utvikling.

- ✓ *Nittedal MDG ønsker å få kommunens økonomiske utvikling under større kontroll ved å begrense den for sterke veksten, se punkt 4 foran. Nittedal MDG prioriterer god drift av skole, helse og omsorg fremfor vekst i innbyggertall.*
- ✓ *Vi ønsker tilstrekkelige ressurser til sykehjemmene for å løfte arbeidet med aktivisering og et meningsfylt liv for beboerne.*

9. Barn og ungdom, oppvekst, kultur og integrering

Nittedal har en befolkning med større andel barn enn gjennomsnittet av norske kommuner. Det er viktig å slutte opp om både kommunens og frivilliges arbeid for barne- og ungdomsaktiviteter i Nittedal, både idrett og kultur.

Nittedal MDG ønsker også møteplasser av ulik art for at blant andre ungdom og unge voksne skal ha steder å treffes.

Idrett, kultur og aktiviteter for barn og unge bør ikke utelukke noen av økonomiske grunner, og bør også innrettes slik at det bidrar til integrering av mennesker med ulik bakgrunn.

Planlagte endringer i skolesektoren vil medføre større undervisningsenheter, noe som vil kunne lede til øket behov for stillingsressurser til skolene knyttet til oppfølging av det sosiale miljøet. Slike effekter vil kunne redusere forventet innsparingsgevinst. Kommunen må følge opp dette etter hvert som tiltakene realiseres.

Kulturminner, landskap så vel som bygninger og konstruksjoner som er med å fortelle bygdas historie er av stor verdi og må varetas. Arealplaner og vedtak må vektlegge dette.

Miljøpartiet De Grønne er bekymret for tapet av og forfallet av kulturminner som har skjedd over mange år i kommunen. Et eksempel fra de siste fire år er kommunens riving av Gamle Glitre ved Hakadal kirke, som Senterpartiet og MDG kjempet for å få bevart.

- ✓ *Virksomheten ved Gnisten i Hakadal er verdifull for integrering og rehabilitering og er et kommunalt tiltak som må ivaretas.*

- ✓ *Både private og kommunale barnehager har en plass i Nittedal. Kommunen må arbeide for at innbyggerne kan få tilbud om barnehageplass i sitt lokalmiljø.*
- ✓ *Lærerressurser pr. elev og ressurser til undervisningsmateriell, inventar og utstyr i Nittedal bør økes, så langt som kommunens økonomi tillater det.*
- ✓ *Ungdomsskolene skal ha tilbud om opplæring i både fransk og tysk.*
- ✓ *Kommunen må ta et ansvar for at de synlige spor av stedets historie ikke går tapt i en kommune med de endringer av arealbruk og befolkning som Nittedal har hatt.*